

Lib. 2. 949

sendam animos incitare, de electis tatum voluit facere sermone. **A V G V S T.** de Quæst. Euang. Sicut autem nunc sermo noster decedentibus & succedentibus syllabis peragitur, atque perficitur, ita & ipsi homines quorum sermo est, decedendo & succedendo peragunt, atque perficiunt ordinem huius sæculi qui temporalium pulchritudine contextitur. In illa autem vita quod verbum Dei, quo fruemur, nulla decessione, atque successione syllabarum cõpletur, sed omnia quae habet semper manendo, simul habet, ita participes eius quibus ipsum solum erit vita, neque moriendo decedent, neque nascendo succedent, sicut nunc est in angelis. vnde sequitur. **A**equales enim angelis sunt. **C Y R I L.** Sicut enim multitudine angelorum plurima quidem est, non autem propagata per generationem, sed ex creatione consistens, ita & his qui resurgunt non est opus ulterius nuptijs. vnde sequitur. **E**t filij Dei sunt, cum sint filij resurrectionis. **T H E O P H.** q. d. Quia Deus est, qui operatur in resurrectione, merito dicuntur dei filij, qui per resurrectionem regenerantur. non enim aliquid carnale in resurgentium generatione conficitur, non coitus, non matrix, non partus. **B E D A.** Vel æquales angelis & filijs sunt Dei. Quia gloria resurrectionis inuouat, sine vllo mortis matu, sine vlla labe corruptionis, sine vllo terreni status actu, perpetua Dei visione fruimur. **O R I G.** Sed quia dominus in Mattheo dicit quod hic praetermittitur. Erratis, nescientes scripturas, propono scripturam, vbi scriptum sit. Neque nubent, neque nubentur. Quantum enim ego æstimo, neque in veteri, neque in nouo testamento quicquam tale reperitur. sed omnis eorum error de scriptura lectione quam non intelligunt surripit. Dicitur enim in Isaiã. Electi mei bibent, & putant hæc & similia futura esse in resurrectione. Paulus autem omnes has benedictiones spiritaliter interpretas, & sciens non esse carnales, ad Ephesios dicit. Benedixisti nos in omni benedictione spiritali. **T H E O.** Vel dominus rationis supraposita scripturæ testimonium addit subdens. Quia vero resurgant mortui, & Moyses ostendit fecus rubum sicut dicit dominum Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Iacob. q. d. Semel redierunt in nihilum patriarchæ ne viuerent apud Deum, in spe resurrectionis non dixisset. Ego sum, sed fueram. Consequens enim de rebus corruptis & praeteritis dicere. Eram dominus illius rei. nunc vero quoniam dixit. Ego sum. ostendit quod viuentium est deus & dominus. & hoc est quod subditur. Deus autem non est mortuorum, sed viuorum, omnes enim viuunt ei. Quamuis enim ex animis sunt, viuunt tamen apud Deum in spe resurgendi. **B E D A.** Vel hoc dicit, vt cum probauerit animas permanere post mortem, quod sadducei negabant, consequens introduceretur & corporum resurrectio, quæ cum animabus bona malæ gesserunt. Est autem vera vita qua iusti Deo viuunt, etiam quando corpore moriuntur. Ad comprobendam autem resurrectionis veritatem, multo manifestioribus exemplis ex prophetis uti valuit, sed sadducei quinque tantum libros Moysi recipiebant, prophetarum vaticinia respuentes. **C H R Y S.** Sicut autem sancti communem orbem dominum sibi appropriant, non derogantes eius dominio, sed proprium affectum pandentes, secundum morem amantium, qui non patiuntur cum multis diligere, sed volunt præcipuum & specialem quamdam dilectionem exprimere, sic & Deus specialiter se horum Deum dicebat, non coarctando suum dominum, sed ampliando. Non enim sic multitudo subditorum, sicut virtus famulantium pandit eius dominium. vnde non sic gaudeat dici Deus coeli & terræ, sicut cum dicitur. Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob. Et apud mortales quidem a dominis denominatur famuli. Dicitur enim. Villicus talis Dicitur. e contrario autem Deus dicitur Abraham. **T H E O.** Constat autem sadduceis, fauent Iesu scribae tamquam sadduceorum oppositi. vnde sequitur. Respondentes autem quidam scribarum dixerunt. Magister, bene dixisti. **B E D A.**

Et quia in sermonibus confutati sunt, vltra non interrogant. vnde sequitur. Et amplius non audebant eum quicquam interrogare, sed comprehensum Romanæ tradunt superstati. Ex quo intelligimus venena inuidia posse quidem superari, sed difficile conquiescere.

T H E O P. Quamuis dominus ad passionem erat iturus in breui, prædicat propriam deitatem, nec hoc tamen incaute, aut arroganter, sed modestè quærit. vnde dicitur. Dixit autem ad illos. Quomodo dicunt Christum filium esse Dauid? & ipse Dauid dicit in libro Psalmorum. Dixit dominus domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Dauid ergo dominum illum vocat, & quomodo filius eius est?

Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis. Attendite a scribis, qui volunt ambulare in stolis, & amant salutare viuorum. Omnes enim viuunt ei. Respondentes autem quidam scribarum dixerunt ei. Magister, bene dixisti. Et amplius non audebant eum quicquam interrogare.

Dixit autem ad illos. Quomodo dicunt Christum filium esse Dauid? & ipse Dauid dicit in libro Psalmorum. Dixit dominus domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Dauid ergo dominum illum vocat, & quomodo filius eius est?

Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis. Attendite a scribis, qui volunt ambulare in stolis, & amant salutare viuorum. Omnes enim viuunt ei. Respondentes autem quidam scribarum dixerunt ei. Magister, bene dixisti. **B E D A.**

T H E O P. Quamuis dominus ad passionem erat iturus in breui, prædicat propriam deitatem, nec hoc tamen incaute, aut arroganter, sed modestè quærit. vnde dicitur. Dixit autem ad illos. Quomodo dicunt Christum filium esse Dauid? & ipse Dauid dicit in libro Psalmorum. Dixit dominus domino meo, sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Dauid ergo dominum illum vocat, & quomodo filius eius est?

Audiente autem omni populo, dixit discipulis suis. Attendite a scribis, qui volunt ambulare in stolis, & amant salutare viuorum. Omnes enim viuunt ei. Respondentes autem quidam scribarum dixerunt ei. Magister, bene dixisti. **B E D A.**

A bata quasi primo viro pristina lege, & nõ digna copule verbi Dei, quæ loco arre offert Deo fidem & conscientiam bonam plus videtur offerre diuitibus in sermone, & superfluentibus moralibus gentilium virtutibus.

E V S E B. Quod spectanda forent, quæ pertinebant ad templi structuram manifestat hystoric, & hucusque quedã conferuntur reliquæ, quibus præcipiuntur, quæ dudum erant fabricarum vestigia. Sed dominus mirantibus templi fabricas, promulgauit, quod in eo lapis super lapidem non maneret. Dicitur enim. **E**t quibusdam dicentibus de templo, quod lapidibus bonis & donis exornatum esset, dixit. Hæc quæ videtis, venient dies in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruat. Interrogauerunt autem illum dicentes. Præceptor, quando hæc erunt, & quod signum cum fieri incipiet? **Q**ui dixit. Videte ne seducamini. Multi enim venient in nomine meo dicentes, quia ego sum & tempus appropinquabit. Nolite ergo ire post illos.

B E D A. Diuina etiam dispensatio procurauit, vt ciuitas ipsa & templum subuerteretur, ne quis forte ad huc parulus in fide videns illa constare, dum sacrificiorum ritum ac tonicis superet, raperetur intuitu. **A M B R O.** Verum igitur dictum est de templo manufacto, quod esset subuertendum. Nihil enim est manufactum, quod non aut vetustas conficiat, aut vis subruat, aut ignis exurat. Tamen est & aliud templum, scilicet synagoga, cuius structura verus, ecclesia surgente dissoluitur. Est etiam templum in vnoquoque, quod deficiente fide labitur, & maxime si quis falso Christi nomine obtendat quo interiorum expugnet affectum. **C Y R I L.** Nequaquam autem discipuli aduerterant vim dictorum, sed arbitrabantur de consummatione sæculi dictum esse. Et ideo quærebant quo tempore deberent accedere. vnde sequitur. **I**nterrogauerunt autem illum dicentes. Præceptor, quando hæc erunt, & quod signum cum fieri incipiet? **A M B R O S.** Martha tertiam interrogationem addidit, vt & templi tempora destrueret, & signum aduentus & consummationis sæculi a discipulis quæreretur. Interrogatus autem dominus quando templi futura esset destructio, & quod signum esset eius aduentus, de signis docet, de tempore non curat intimandum. Sequitur enim. **Q**ui dixit, videte ne seducamini. **A T H A N.** Cum enim sint nobis a Deo charismata & dogmata, quæ sunt super hominem tradita, scilicet cælestis conuersationis forma, virtus contra demones, & ad oprio & notitia patris, & verbi, & spiritus sancti donum. Aduersarius noster diabolus circuit, quærens nobis surripere insita semina verbi. Dominus autem tamquam sua præciosa dona in nobis sua documenta concludens monet ne seducamur. Magnum autem quoddam donum tribuit nobis Dei verbum, vt non solum ex apparentibus non decipiamur, sed etiã si qua latentia sint diuidemus per spiritus gratiam. Cum enim sit odiosus diabolus inuentor malitiæ, hoc quod ipse occulzat, nomen vero cunctis captum simulat callide, puta si quis subijcere sibi volens filios alienos, parentibus absentibus fingat eorum vultus, & filios desiderantes seducat. Ergo in vnaquaque hæresum diabolus figuratus dicit. Ego sum Christus, & apud me veritas est. vnde sequitur. **M**ulti enim venient in nomine meo dicentes, quia ego sum, & tempus appropinquabit. **C Y R I L.** Ante suum enim descensum de caelo pronenient aliqui, quibus acquiescere non oportet. voluit enim vnigenitum verbum Dei cum venit, vt mundum saluaret latere, vt cruce sustineret pro nobis. Sed secus eius aduentus nõ erit claculo vt ante, sed terribilis & manifestus. descendet enim in gloria Dei patris ministrantibus angelis vt mû dum in iustitia iudicet. vnde concludit. **N**olite ergo ire post illos. **T I T V S.** Vel forsitan non dicit pseudo Christos ante cõ summationem venientes, sed eos qui fuere tempore apostolorum. **B E D A.** Multi enim imminente Hierosolymorum excidio principes excipere, qui se dicerent esse Christos, tempusque libertatis appropinquare. Multi etiam in ecclesia hæresiarum diem domini inflare prædicarunt, quos Apostolus ad Theff. damnat. Multi etiã in nomine Christi venere Antichristi, quorum primus est Simoia Magus, cui dicebant. Hic est virtus Dei, quæ vocatur magna. **G R E G.**

GALATTV

L O S A. Postquam dominus redarguit Scribarum avaritiam, qui domos viduarum deuorabant, commendat viduæ elemosynam. vnde dicitur. **R**espiciens autem, vidit eos qui mittebant munera sua in gazophylatium diuites. **B E D A.** Quia sermone Græco Phylatium locum appellari solum quæ diuitie vocantur. Erat autem archa foramen habens desuper posita iuxta altare ad dextram ingredientibus domum domini in quam mittebant sacerdotes, qui custodiebant hostias omnem pecuniam, quæ deferretur ad templum domini. dominus autem, sic operantes in domo sua discutit, ita & dona ferentes respicit, & quem dignum viderit, laudat, quem reprobum, damat. vnde sequitur. **V**idit autem & quandam viduam pauperulam mittentem era minuta duo. **C Y R I L.** Duos obolos offererat quos cum sudoribus ad diurnum victum acquirerat, vel quæ quotidie per aliena poscit suffragia Deo donat, ostendens ei suam pauperatatem fructiferam. vincit igitur alios & iusta censura coronatur a Deo. vnde sequitur. **E**t ait illis. Vere dico vobis quia vidua hæc pauper plusquam omnes misit. **B E D A.** Acceptabile enim est Deo quicquid bono animo obtulerimus, qui cor & non substantiam pensat, nec perpendit quantum in eius sacrificio, sed ex quanto profertur. vnde sequitur. **N**am omnes hi ex abundantia sibi miserunt in munera. Hæc autem ex eo quod illi deest, omnem victum quem habuit misit. **C H R Y S.** Non enim paucitatem oblati, sed copiam affectus inuitus est Deus. Non est elemosyna ex pluribus pauca impendere, sed illud viduæ, quæ totam sibi euacuaui substantiam. quod si nequis tantum offerre sicut & vidua, offer saltem totum superfluum. **B E D A.** Mystice autem, diuites qui in gazophylatium munera mittebant, significant Iudæos de iustitia legis elatos, vidua pauper ecclesie simplicitatem, quæ pauperula vocatur, quia vel superbie spiritum, vel peccata tamquam mundi diuitias abiecit, vidua vero, quia vir eius pro ea mortem perulit. hæc in gazophylatium duo era minuta misit, quia in conspectu Dei apud quem nostri operis oblationes conferuntur, munera sua deserit, suæ dilectionem Dei, & proximi, siue fidei & orationis, quæ cunctis superborum Iudæorum operibus præstant. **E**x abundantia enim in munera Dei immittunt Iudæi, qui de iustitia sua præsumunt. Ecclesia autem omnem victum suum mittunt, quia omne quod viuunt, Dei esse munus intelligit. **T H E O P.** Vel vidua potest intelligi quælibet anima, or-

GREGOR. in Homilia. Perituri mundi praecur-

Continget autem vobis in testimonium. GRAECVS. In martyrium, id est, in martyrii gloriam. GREGOR. in Homilia. Vel in testimonium, videlicet eorum, quia vos persequendo...

Hierusalem vocat non amplius eam a suis, nec secundum ritum legitimum constructa quod nullus expectet post futuram obsidionem...

Hierusalem, id est animam pacificam obsidere nitatur suae legis exercitu. Ergo quando in medio templi est diabolus, desolatio abominatonis est...

omnes q nos praua intencione seducunt. Haec autem sunt praegnantibus quibus ve dicunt, quae ad ruinam suae carnis extendunt...